

La nuntă

VIRGIL MUNTEANU

Rude mai îndepărtate m-au invitat la o nuntă, la nunta unei copile fermecătoare, pe care n-o cunoscusem niciodată, cu un tânăr frumușel și timid, pe care, de asemenea, îl vedeam pentru prima oară. Eram stingher, vecinii de masă, presupuși veri, unchi, nepoși, mă intimidau, îmi puneau întrebări de o uluitoare indiscreție, cam cât câștig pe lună, cum mă împac cu nevasta, și alte asemenea, așa încît, după puțină vreme, m-am prefăcut că nu aud nimic și că mă interesează în cel mai înalt grad ce se petrece la o masă alăturată. masa tinerilor, în capul căreia tronau mirii. Și chiar mă interesa.

Erau cu toții frumoși, veseli, siguri de ei. Dar, ceva în purtarea lor, a tuturor, mă intriga, într-un fel. Nu era ceva băttător la ochi, mi-a fost greu să-mi dau seama despre ce poate fi vorba. Nu erau nici gălăgioși, nu chiuiu ca nașa, băieții nu-și deschiaseră cămășile pînă la briu, ca socru-mare, fetele nu-și ștergeau degetele de fața de masă, nu, nici pomeneală. Dar, o sumă de alte gesturi mărunte pe care le observam nu-mi erau pe plac. O pereche voia să danseze. Foarte bine. Numai că, băiatul a înhățat fata de mînd în mod brutal și, desigur, dureros, și a aruncat-o spre ringul de dans. Au dansat. După care băiatul a abandonat-o pe ring, îndreptîndu-se spre

un grup de alți băieți. O fată a scos o țigară. Dacă vrea ea, să fumeze. Însă nimeni din jur nu i-a oferit foc. De masa tinerilor s-au apropiat doi bătrîni simpatici, bunicii mirilor. Nimeni nu s-a ridicat în picioare. Și tot așa, tot restul serii, am putut vedea cum tinerii aceștia, frumoși și veseli, săvîrșeau, nu cu bună-știință, gafe de comportament care mă intrigau. M-am întrebat: cine să-i învețe cum să se poarte în lume? Familia, desigur. Și școala, de bună seamă. Și societatea, nu incapa îndoială.

Dar, teatrul? Teatrul nu joacă nici un rol? Teatrul, o știe toată lumea, ajută la formarea conștiinței, teatrul îl face pe om mai frumos și mai bun, teatrul educă. Dar, numai la nivelul ideilor?

Iată o întrebare care mi-a răsărit în minte, atunci, la nuntă, și care revine, ca o obsesie, ori de cite ori, la un spectacol, văd cum actorii, actorii noștri minunați, plini de talent, de farmec, de dăruire, actorii pe care nu voi conțeni să-i prețuiesc și să-i laud, nu știu să se poarte pe scenă.

Am văzut de zeci de ori, în piese contemporane, actorii vorbind dizgrațios, cu gura plină. Am văzut actori mai tineri întinzînd, primii, mina celor mai vîrstnici. Am văzut actori care nu știu să se incline și să sărute, cuviincios, mina unei actrițe. Am văzut actori vorbind partenerii lor, cu mîinile adînc înfundate

în buzunar, am văzut actrițe bișiindu-se pe scaun precum copiii năbădăioși, am văzut actori săltîndu-și pantalonii cu gestul perfect al bădăranului, am văzut actrițe corectînd, de citeva ori într-o scurtă scenă, poziția breteluței de la camizol, am văzut actori scuturînd scrumul țigării pe jos, deși scrumiera era la îndemînă, am văzut actrițe trăgîndu-și scaunul mai aproape cu piciorul, ca să se așeze, și am văzut actori scărpinîndu-se sirguincios în vreme ce-și rosteau replicile. Toate astea, fără ca situația din scenă să impună vreo abateri de la buna purtare. L-am văzut, într-un spectacol cu Unchiul Vanea, pe Astrov, proiectîndu-și pălăria în direcția doamnelor din scenă, ca pe un obiect de prisos. Gest perfect inutil. Vulgar. Prin nimic justificat. Gest pe care îl făcea Astrov, care spune — țineți minte? —: „La om, totul trebuie să fie frumos; și fața și îmbrăcămintea și sufletul și gîndurile“. Ce vreau să spun? Că rolul teatrului e mult mai complex decît ne-am obișnuit să-l definim. Că teatrul ne invadează, desigur, ne formează, ne face mai frumoși și mai buni, ne animă, ne educă la nivelul ideilor. Dar, așa cum ne place să spunem că ne invadează și să vorbim corect, frumos, limba poporului nostru, trebuie să înțelegem că ne poate ajuta și să ne comportăm civilizată, după regulile dintotdeauna, ale bunei-cuviințe.